

Raportti: Heikinlaakson suon lahoppulajisto

Taustaa

Luontoliiton metsäryhmän vapaaehtoiset luontokartoittajat Otto Snellman, Eeva Kråkström ja Aino Kotilainen kartoittivat Heikinlaakson suon lahoppulajistoa 1.7.2026. Otto Snellman teki toisen retken kohteelle 23.9.2026 Puistola-Seuran ja Viikin metsäryhmän kanssa. Raporttiin on lisätty retken havainnot 29.10.2026.

Heikinlaakson suo kattaa pääosan 7,3 hehtaarin alueesta, jolle on kiinteistövarainhoitoyhtiö Brunswick Real Estate Finland Oy on hakenut Helsingin kaupungilta [kehittämisvarausta](#). Kehittämisvarauksella on tarkoitus selvittää mahdollisuudet datakeskuksen rakentamiseksi alueelle. Varauksen myöntämisestä päättää kaupunginhallituksen elinkeinojaosto.

Luontotieto Keiron Oy on selvittänyt kehittämisvarausalueen luontotyyppejä ja -arvoja (Palorinne & Pimenoff 2025; maastotyöt 9/2024). Heikinlaakson suo on luontotyyppiltään turvekangas eli kuivunut suo, joka voidaan monessa suhteessa rinnastaa ekologiaaltaan kangasmetsiin. Turvekangas ei ole uhanalainen luontotyyppi. Keironin selvityksen perusteella kuitenkin valtaosa turvekankaasta (yli 5 ha) saa arvon *kohtalaisen korkea* Faunatica Oy:n kehittämässä (kangas)metsien luontoarvoindeksissä (Vanhatalo ym. 2022). Tämä johtuu pitkälti lahoppuun runsaudesta, sillä turvekankaalla on lahoppuuta 20–50 m³/ha, pienin osin jopa yli 50 m³/ha. Lahoppuusto koostuu pääosin jyrkeistä ja kuorettomista männyn keloista ja maapuista, seassa myös koivun ja kuusen pysty- ja maalahoppuita. Lahoppuuston ikäjakaumaa kuvaava lahoppuujatkumo on turvekankaalla kohtalainen eli vähintään kolmasosa kuolleesta puustosta on pidemmälle lahonneita maapuita.

Menetelmät

Kartoitusalueeksi rajattiin turvekangas reunametsineen (5,8 ha; Kuva 1), koska näillä alueilla on Keironin selvityksen perusteella eniten lahoppulajistopotentiaalia. Kartoitus oli verrattain lyhytkestoinen: vain n. viisi tuntia. Kartoituksessa etsittiin lupaavimmilta lahoppuilta huomionarvoista sammal-, jäkälä- ja kääväkälajistoa, keskittyen erityisesti pidemmälle lahonneiden maapuiden maksasammaliin ja kääpiin. Ottaen huomioon alueen lahoppuun runsauden pidempikestoisessa lajistokartoituksessa on mahdollista löytää vielä lisää huomionarvoista lajistoa. Lajit tunnistettiin maastossa, jos mahdollista. Paanusammalista (*Calypogeia sp.*) otettiin näytteet, jotka määritettiin mikroskoopilla 3.8. ja 29.10.2026. Määritykset teki tai varmisti sammalasantuntija, sammaltyöryhmän jäsen Esa Ervasti. Kartoituksen lajihavaintojen koordinaatit ja lisätiedot löytyvät [laji.fi-tietokannasta](#).

Kuva 1: Kartoitusalue.

Tulokset

Kartoituksen huomionarvoiset lajihavainnot:

Laji	Status	Kpl	Pvm
kantopaanusammal (<i>Calypogeia suecica</i>)	Erityisesti suojeltava Erittäin uhanalainen (EN)	5	1.7. (3 hav.) 23.9. (2 hav.)
rakkosammal (<i>Nowellia curvifolia</i>)	Alueellisesti uhanalainen (RT) Silmälläpidettävä (NT)	28	1.7.
punatäplätorvijäkälä (<i>Cladonia rubrotincta</i>)	Silmälläpidettävä (NT) ¹	1	23.9.
viinikäöpä (<i>Meruliopsis taxicola</i>)	vanhan metsän indikaattori	1	1.7.
ruostekäöpä (<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>)	vanhan metsän indikaattori	1	1.7.
kantoliuskasammal (<i>Riccardia latifrons</i>)	luontoarvolaji	4	1.7.
lehtonokkasammal (<i>Eurhynchium angustirete</i>)	luontoarvolaji	1	1.7.
kantohohtosammal (<i>Herzogiella seligeri</i>)	luontoarvolaji	1	1.7.

¹ Punatäplätorvijäkälä on juuri erotettu silmälläpidettävästä norjantorvijäkälästä (*Cladonia norvegica*). Varovaisuusperiaatteen nimissä punatäplätorvijäkälää on hyvä kohdella vähintään samalla statuksella, kunnes sen uhanalaisuus on arvioitu.

Kuva 2: Erityisesti suojeltavan kantopaanusammalen (EN) runsaan neliödesimetrin kasvusto Heikinlaakson turvekankaalla männyn maapuulla. Seassa mm. rakkosammalta (RT, NT).

Johtopäätökset

Kartoituksen perusteella Heikinlaakson suolla on arvoa uhanalaisten lahopuilla elävien maksasammalten elinympäristönä. Huomionarvoisia ovat erityisesti suojeltavan kantopaanusammalen (EN) viisi esiintymää sekä alueellisesti uhanalaisen rakkosammalen (RT, NT) runsaus (28 esiintymää, joista monet suurikokoisia). Heikinlaakson suo on luultavasti myös jatkossa suotuisasti kehittyvä lahopuusammalten elinympäristönä: järeää, varttunutta ja kuoretonta männyn maapuuta on paljon tarjolla, ja kasvuolosuhteet vaikuttavat suotuisilta suon kuivumisesta huolimatta. On mahdollista, että ajan kanssa muutkin uhanalaiset lahopuusammat leviävät turvekankaan maapuille, mikäli alue säilytetään nykyisellään lähiluontokohteena.

Keiron Oy:n selvityksen luontoarvoindeksitarkastelussa Heikinlaakson turvekangas saa arvon kohtalaisen korkea pitkälti lahopuun runsauden ansiosta. Selvityksessä kuitenkin esitetään, että metsäalueille kehitetyn luontoarvoindeksin käyttö alueella on "kyseenalaista", koska kyseessä on pääosin "suoympäristöihin kuuluvia turvekankaita" (Palorinne & Pimenoff 2025, s. 25). Lisäksi selvityksessä korostetaan, että Faunatica Oy:n kehittämä luontoarvoindeksi "painottaa erittäin voimakkaasti lahopuun määrää" (mt., s. 22) – tarkoituksena lienee vihjata, että luontoarvoindeksissä painotettaisiin liikaa lahopuun määrää.

Lahopuun määrän painottaminen ei kuitenkaan ole poikkeuksellista tai perusteetonta. Esimerkiksi METSO-ohjelman laajasti käytetyissä luonnontieteellisissä valintaperusteissa lahopuun määrä on keskeinen tekijä monimuotoisuudelle tärkeiden metsien tunnistamisessa (Syrjänen 2016). Lisäksi metsien luontoarvoindeksin soveltaminen turvekankaisiin ei ole lähtökohtaisesti ongelmallista, sillä turvekankaat ovat kuivumisen myötä pitkälti muuttuneet kangasmetsien kaltaisiksi elinympäristöiksi. METSON valintaperusteissa turvekankaiden monimuotoisuusarvoa arvioidaan samoin kuin

vastaavia kangasmetsiä. METSO-kriteerein arvioituna Heikinlaakson suo on heittämällä arvoluokkaa I runsaan ja kohtalaisen monipuolisen lahopuuston ansiosta.

Lähteet

Niemelä, Tuomo (2025). Suomen käävät - toinen uudistettu painos. Norrlinia 37. LUOMUS, Helsinki.

Palorinne, Julia & Pimenoff, Susanna (2025). Helsingin Heikinlaakson asemakaavan muutos, metsien ja luonnon monimuotoisuuden arviointi vuonna 2024. Luontotieto Keiron Oy 31.3. Saatavilla: https://www.hel.fi/static/kymp/kaupunkisuunnittelu-ja-rakentaminen/suunnitelmat-ja-hankkeet/Heikinlaakso_luontoarviointi_2024.pdf

Syrjänen, Kimmo ym. (2016). Monimuotoisuudelle arvokkaiden metsäympäristöjen tunnistaminen: METSO-ohjelman luonnontieteelliset valintaperusteet 2016–2025. Ympäristöministeriön raportteja 17. Saatavilla: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-11-4606-0>

Vanhatalo, Anni ym. (2022). Helsingin Vuosaaren metsäalueiden monimuotoisuuden arviointi vuonna 2022. Faunatican raportteja 82/2022. Saatavilla: <https://www.hel.fi/static/liitteet/kaupunkiymparisto/asuminen-ja-ymparisto/luonto/vuosaaren-metsaselvitys-2022.pdf>